

ale expunerilor vor deveni cel mai dinamic element al muzeelor de istorie naturală în următorul deceniu".

Orientarea activității muzeale din țara noastră, în ultimii ani, care cere imbinarea activității de cercetare cu o prezentare muzeografică corespunzătoare științifică, dinamică, vie și care s-a concretizat prin modernizarea, organizarea sau reorganizarea unor muzeu, se dovedește a fi o justă orientare prezentă și de perspectivă.

O atenție deosebită, susține autorul în continuare, trebuie acordată dezvoltării rapide a potențialului în domeniul expunerilor, muncii de educație și instrucție pe care trebuie să-o desfășoare aceste instituții muzeale a căror activitate de cercetare științifică trebuie să constituie seva întregii munci de instruire și culturalizare a maselor. Mai departe, autorul se declară cu fermitate adeptul ideii că muzeul de istorie naturală trebuie să fie : „*un institut de cercetări și un muzeu de prezentare, cu personal special pregătit pentru a realiza sarcinile ce decurg din aceste două aspecte distincte ale activității muzeale, dar care formează un tot unitar*”. Cele două grupuri de specialiști capabili să răspundă la aceste două mari probleme ar fi de dorit și chiar necesar să fie „*instalate sub același acoperământ, pe cît posibil ar putea fi dirijate fără prea mare greutate de către o singură autoritate*”. Interesant este și faptul că autorul amintește de criteriile de apreciere și de promovare a celor două grupuri de specialiști de muzeu, susținind și socotind posibil schimbul reciproc de personal între acestea. Ba mai mult chiar, vede ca o problemă demnă de toată atenția asigurarea unei dezvoltări uniforme a ambelor grupuri „*avându-se dominării unui grup de către celălalt*”.

Rezolvind una din problemele-cheie ale muncii muzeelor de istorie naturală — problema pregătirii și calificării personalului lor de specialitate— aceste unități vor putea, în noile condiții contemporane, să se ridice la adevăratul lor prestigiu pe care-l merită cu prisosință. Vor putea pune pe baze noi și vor putea reconsidera întreaga lor activitate științifică, vor putea pune în valoare și în circuit public interesantele colecții științifice de care ele dispun.

Maria IACOB

O MONOGRAFIE A MUZEELOR DIN JUDEȚUL ILFOV

De curind a apărut un volum monografic scris de Viorel Cosma și intitulat „Mărturii ale istoriei locale în muzeele din județul Ilfov”.

În prezent, județul Ilfov are două muzeu de istorie, în municipiul Giurgiu și în orașul Oltenița, precum și un muzeu memorial în comuna Mănăstirea, în casa în care s-a născut scriitorul Alexandru Sahia. „*Păstrătorii istoriei*” le numește foarte sugestiv Viorel Cosma, adăugind că „*istoria patriei noastre reprezintă un puternic mijloc de educare*”, că „*poporul român s-a dovedit în decursul veacurilor un puternic factor de progres și civilizație în această parte a lumii*”, și că „*muzeelor le revin în această direcție meniri deosebite pentru descoperirea, conservarea și*

valorificarea numeroaselor urme de cultură materială și spirituală, lăvărite de-a lungul secolelor de forța geniului, sensibilitatea și capacitatea creațoare a poporului român”.

Trecind în revistă, în ordine cronologică, expozițele celor două muzee de istorie, autorul a știut să selecționeze ce este mai reprezentativ din cele peste 40 000 obiecte pe care le cuprind — și să evidețeze faptul că înțărările lor tematice oglindesc neîntreruptă continuitate de viață pe teritoriul județului Ilfov, încă din epoca paleolitică, bineînțeles având în vedere mai cu seamă părțile sale sudice, dunărene, unde cele două instituții, în colaborare cu arheologii de la Institutul de arheologie al Academiei, și-au desfășurat activitatea pe zeci de săptămâni. Prin munca entuziasmată a lui Barbu Ionescu din Oltenița, precum și a mult regretatului Gh. Rădulescu și a lui M. Ionescu din Giurgiu, s-a adus o contribuție de preț în problema autohtoniei și continuării poporului român în aceste părți ale țării.

Partea finală a lucrării, închinată viații neinfricătului luptător Sahia, așa cum e prezentată în muzeul memorial, lasă vizitatorului impresia unei măreții eroice.

Făcind și istoricul muzeelor analizate (toate foarte tinere, cel din Giurgiu înființat oficial în 1950, cel din Oltenița în 1957 și cel din Mănăstirea în 1967), pomenind totodată și numărul celor aproape o jumătate de milion de vizitatori, carteau lui Viorel Cosma este o reușită.

Considerăm că trebuie folosite toate mijloacele spre a face cît mai cunoscute, în pătuți cît mai mari, tezaurele științifice, zestrea cea mare a înțărărilor și a oamenilor din țara noastră. În ultima vreme s-au înființat o seamă de muzeze orășenești, comunale și case memoriale, care încă nu sunt toate binecunoscute publicului mare din alte ținuturi.

Pe lîngă acestea, monografia pomenită constituie un îndemn și o încurajare pentru înjgebarea de noi colecții muzeale, a căror necesitate se simte din ce în ce mai puternic. Nu trebuie uitat că muzeu de prim rang au la bază modește colecții particulare și că în zilele noastre sunt nemurări orășeni și săteni care adună cu dragoste adevărate mici comori de artă, etnografie, istorie ori științele naturii, care, nelincheiate în muzeu, riscă să se risipescă, să se piardă. Ajutați cu competență și discernămînt, își vor imbogăți colecțiile personale pînă a le transforma în mici muzeu.

Sî din acest punct de vedere strădania autorului poate fi luată exemplu și de alte județe, unele din ele cu bogate realizări muzeografice, care ar putea fi înmânăurate în monografii similare.

Ion PAŞA

A P U L U M VII/1

Ultimul număr al Buletinului Muzeului din Alba Iulia, *Apulum VII/1*, cuprinde studii, note, discuții despre problemele arheologiei comunei primitive, dacice și clasice romane, a perioadei prefedale și feudale a poporului nostru.

Rețin atenția cîteva studii de arheologia comunei primitive și daco-romană. Vladimir Dumitrescu — *Considerații cu privire la poziția cronologică a culturii Cucuteni în raport cu culturile vecine*, în care autorul stabilește șase faze cronologice ale culturii Cucuteni, luind în considerație piesele arheologice importante.

Ion Berciu — *Importanța complexului neolic „Lumea Nouă” în lumina noilor săpături*, după un rezumat al săpăturilor din 1942, 1944—1947, autorul prezintă cercetările efectuate în anii 1961—1963, care au dus la unele reconsiderări și recăzăminări a părerilor mai vechi și la formularea unor concepții noi asupra complexului cultural ce apărușe pentru prima dată la Lumea Nouă, cît și asupra culturii Petrești în ansamblul ei.

Mai pe larg este prezentată în coloanele revistei epoca dacică și romană. Problema continuității populației autohtone în perioada stăpânirii romane face obiectul studiului lui D. Protase — *O așezare dacică din epoca romană la Ocna Sibiului*, identificată la 5 km nord de Ocna Sibiului către satul Mindra în locul „Zmită”, în anul 1963 și certată în anii 1964—1965.

Pornind de la o cunoaștere profundată a problemei dacilor liberi, regretatul profesor Mihail Macrea și-a întitulat studiul *Daci liberi în epoca romană*, unde stabileste : teritoriile, numele triburilor, urmele de viață materială, rolul și evenimentele din istoria Daciei romane și a imperiului la care au participat elementele dacice rămase în afara granitelor imperiului roman.

Romanizarea Daciei, articolul acad. Constantin Daicoviciu, își propune să rezolve definitiv controversa cu privire la termenul scurt în care s-a produs acest fenomen însemnat, dovedind că „romanizarea este rezultatul firesc al programului politic inițiat încă în primul veac al principatului, aplicat de Traian, Hadrian și Severi față de provincii în general și, după cum se poate constata din măsurile luate de toți împărații, în cursul celor 165 de ani, față de Dacia în special”.

Arta provincială romană, categoriile și tipurile de monumente, sint tratate de Hadrian Daicoviciu în articolul — *Coronamente în formă de trunchi de piramidă arcuită pe teritoriul provinciei Daciei*; aici se confirmă ipoteza cu privire la originea acestui tip de monument, origine ce trebuie căutată în regiunea centrală de la Aquileia. De asemenea, nota comună a lui C. Pop, Al. Aldea, Ion Chifor și Vasile Lucăcel — *Cîteva medalioane funerare lucrate aparte din Dacia superioră* — își propune o revizuire a repertoriului acestor monumente, prin semnalarea pe teritoriul fostei provincii Dacia Superior, a încă 6 exemplare aparținând acelaiași tip de monument.

Binevenită este publicarea unor monumente epigrafice recent descoperite : Alexandru Popa, Ion Berciu și Roman Pop — *Trei monumente epigrafice de la Ampelum*; Valentin Vasilev și Lăviu Mărgăritan, — *Materiale epigrafice descoperite la Micia*. Sunt prezentate ultimele descoperiri din așezările amintite, altare votive dedicate lui I.O.M.

Dolichenus, Silvanus Domesticus, Fortunae Redux et Genio Numerii, casei divine și.a.m.d.

Interesante sint și articolele privind unele *Scurte considerații asupra formării limbii române ale acad. Alexandru Rosetti*, *Noi descoperiri arheologice în legătură cu așezarea feudală timpurie de la Alba Iulia* — studiul lui Gh. Anghel, privind descoperirile în legătură cu așezarea prefeudală și feudală timpurie de la Alba Iulia, un material ceramic datat în secolele X—XI, bordurile de locuire grupate în așezări destul de întinse, care dovedesc existența unui embrion de stat autohton din epoca feudalismului incipient, cunoscut sub numele de „Voievodatul de la Balgrad”.

O contribuție deosebită este prezentată făcută de către acad. D. Prodan a textului românesc al *Misiunii lui Ioan Piuariu — Molnar în cursul răscoalei lui Horia*.

Revista *Apulum*, se bucură de un binemeritat renume și peste hotare, prin cuprinderea în coloane sale a unor studii semnante de cercetători străini de mare renume. Printre titlurile acestea merită o atenție deosebită evocarea savantului Jérôme Carcopino (Franța) — *Nicolas Iorga și Vasile Părvan*, studiile profesorului Marcel Renard (Belgia) — *Sphinx à masque funéraire* și contribuția cercetătorului Stanislaw Mrozek (Polonia) — *Aspects sociaux et administratifs des mines d'or en Dacie*; autorul pune în lumină rolul minerelor de aur în Dacia, originea etnică a muncitorilor din centrele miniere, aspecte privind munca liberă și cea a sclavilor din minele de aur ale Daciei.

Ultimul număr al publicației este o demonstrație în plus a faptului că revista *Apulum* și-a croit un drum propriu, devenind o publicație științifică de prestigiu, în țară și în străinătate.

Vasile MOGA

MUZEUL DE ARHEOLOGIE DIN CONSTANȚA. UNELE GÎNDURI ȘI PERSPECTIVE

Valorificarea muzeistică și științifică a vestigiilor arheologice scoase din subsolul Dobrogean trebuie susținută pe mai departe cu o deosebită atenție. Sporul de preocupare este reclamat de două cauze majore : mai întîi fiindcă regiunea dintre Dunăre și Marea Neagră oferă un inestimabil avut documentar pentru dezvoltarea cunoștințelor în domeniul istoriei noastre și, în al doilea rînd, fiindcă s-a dovedit experimental, în ultimii ani, că Muzeul de arheologie Constanța a devenit o importantă instituție de coordonare a cercetărilor arheologice dobrogene și este, în același timp, capabil să răspundă cerințelor tot mai crescînde ale publicului vizitator. Credem că nu exagerăm dacă afirmăm că această instituție, la fel ca și cele înrudite (Acvariul, Muzeul de artă etc.) au dat naștere unui adevarat curent de pedagogie socială, avînd drept scop final înmulțirea posibilităților de cunoaștere a trecutului nostru istoric, a bogăției ihtiologice din Marea Neagră,